Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia dwudziestego listopada 1933 r. 960.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.	Dział.	Str.
1. Dokoła litewsko-łotewskich rokowań handlowych.-	I.	1.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.		
II. Potwierdzenie wiadomości o dymisji gubernatora kłajpedzkiego.-	III.	"
3. Zmiany personalne w M-stwie Spraw Wewn.	"	"
4. Działalność komunistów na Litwie.-	"	"
5. Sprawy obywateli obcych na stanowiskach publicznych.-	"	II.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.		
6. Antypolskie wystąpienia prowincjonalnej prasy litewskiej.-	IV.	"

V. LITWINI PRUSCY.

Kronika.		
7. Ekscesy hitlerowskie przeciwko Litwinom tylżyckim.-	V.	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

8. Vygandas-Purycki o litewskości w Kłajpedzie.-	VII.	"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

D o k o ł a l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h .Prasa kowieńska /z 16.XI.1933 r./:Jak donosi Elta, dn.15 listopada powrócili z Kowna do Rygi członkowie łotewskiej delegacji handlowej dla rokowań z Litwą. W Kownie pozostał jedynie prezes delegacji p.Seja. Członkowie delegacji, którzy powrócili, tego samego dnia złożyli sprawozdanie łotewskiemu ministrowi Skarbu. Tej samej nocy członek delegacji, dyrektor Dundurs, powrócił do Kowna, aby wraz z prezesem delegacji w dalszym ciągu prowadzić rokowania. W związku z łotewskiem świętem narodowem rokowania zostały na krótki czas przerwane. W początku przyszłego tygodnia cała delegacja łotewska powróci do Kowna.

Według wiadomości prasy łotewskiej, widoki powodzenia rokowań w ostatnich dniach znacznie się polepszyły.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

P o t w i e r d z e n i e w i a d o m o ś c i o d y m i s j i g u b e r n a t o r a k ł a j p e d z k i e g o ."Liet.Aidas"/z 16.XI.1933/:Jak podaje Elta, według wiadomości z pewnych źródeł gubernator Kraju Kłajpedzkiego p.Witold Gilis złożył podanie o dymisję, które zostało uwzględnione. Na stanowisko gubernatora Kraju Kłajpedzkiego przewidziany jest dyrektor Ochrony Obywatelskiej p.Jan Navakas.

Według wiadomości z Berlina, prasa niemiecka podała wiadomość o zmianie na stanowisku gubernatora Kraju Kłajpedzkiego. Jakkolwiek pisma powstrzymują się od komentowania tego wypadku, odnosi się wrażenie, że nowa nominacja oceniana będzie tam, jako energiczny krok władz litewskich przeciwko mniejszości niemieckiej. Pierwsza wiadomość "Telegraphen Unionu" jest tendencyjna, skutkiem czego "Voelk. Beob." zapytuje, czy nominacja ta nie oznacza kroku przeciwko Niemcom kłajpedzkim. Wiadomość "T.U." jest tak zredagowana, że wynika z niej, iż istnieje zamiar usunięcia nowego przegrupowania Niemców w Kraju Kłajpedzkim. Według tej wiadomości, odnosi się wrażenie, że nominacja pozostaje w związku z prześladowaniem Niemców w Kłajpedzie.

Dopisek Elty: Prasa niemiecka, jak zwykle w kwestjach dotyczących Kłajpedy, wykazuje niezdrowe zainteresowanie. Nowy gubernator, podobnie, jak wszyscy poprzedni, będzie dbał przedewszystkiem o interesy całego Państwa Litewskiego i będzie szanował prawa, zagwarantowane Krajowi Kłajpedzkiemu zapomocą traktatów, wymagając zarazem od organów władz autonomicznych nieprzekraczania przysługujących im praw i nieuchylania się od ciążących na nich obowiązków.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e w M - s t w i e S p r a w W e w n .Prasa kowieńska /z 16.XI.1933/:Naczelnik wydziału paszportów zagranicznych M-stwa Spraw Wewn. p.Praszkiewiczius został na własną prośbę zwolniony z pomienionego stanowiska. Zamiast p.Praszkievicziusa zostaje zamianowany kierownikiem pomienionego urzędu sekretarz referatu dla spraw obywatelstwa p.Martinenas.-

D z i a ł a l n o ś ć k o m u n i s t ó w n a L i t w i e ."Rytas" /z 16.XI.1933/:W związku z kryzysem gospodarczym, warunki działalności komunistycznej na Litwie się polepszyły. Mimo to jednak ruch komunistyczny na Litwie w ostatnich czasach bardzo osłabł. Komuniści litewscy samodzielnie niemal nic nie przedsiębiorą, kierując się jedynie dyrektywami z Moskwy. Liczba komunistów na Litwie wynosi kilkaset osób. Poprzednio otrzymywali komuniści z Moskwy trzy i pół - cztery tys.litów miesięcznie. Za wykonanie poszczególnych prac dostawali nieraz zapomogi po 10 tys. litów i więcej. Wobec nikłych wyników akcji komunistycznej na Litwie, Moskwa zmniejszyła w r.b. subsydja o 50%. Ponadto odbiło się ujemnie na akcji komunistycznej na Litwie zlikwidowanie partji komunistycznej w Niemczech. Komuniści litewscy utrzymywali bowiem stosunki z Kominternem za pośrednictwem Niemiec.

Komuniści litewscy rekrutują się głównie zpośród Żydów /75%/. Jeżeli chodzi o zawód, do komunistów należą bezrobotni, robotnicy, rzemieślnicy, subjekci sklepowi i t.p Większość komunistów litewskich stoi na niskim poziomie umysłowym.-

Sprawy obywateli obcych na stanowiskach publicznych. Prasa kowieńska /z 15.XI.1933 r./: W tych dniach Gabinet Ministrów ma opracować przepisy do ustawy o przyjmowaniu na stanowiska publiczne obywateli obcych. Ustawa ta dotyczyć będzie przeważnie autonomicznych urzędów Kraju Kłajpedzkiego.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

Kronika.

Antypolskie wystąpienia prowincjonalnej prasy litewskiej. "Dzień Kowieński" /z 15.XI.1933/: Prowincjonalna prasa litewska w "Suvalkietis" i "Zarasu Kraštas" występuje przeciwko kazaniom w języku polskim.

"Suvalkietis" występuje przeciwko kazaniom polskim w miejscowości Lubowie, zaś "Zarasu Kraštas" - w Jeziorosach. Oba pisma uważają, że kazania polskie są zbędne ze względu na małą liczbę słuchających ich osób i ze względu na powszechną znajomość języka litewskiego.-

V. LITWINI PRUSCY.

Kronika.

Ekscesy hitlerowskie przeciwko Litwinom tylżyckim. Prasa kowieńska /z 16.XI.1933/: W tych dniach przybył do Szyłokarczmy na występy chór litewski w Tylży z dr. Vydunasem na czele. Miejscowi hitlerowcy powitali gości litewskich z Tylży ulotkami o następującej ordynarnej treści: "Precz z tylżyckimi Żmudzinami, ze zdrajcą Vydunasem. Mamy już dość u siebie Żmudzinów o długich uszach. Czyny ich przypominają nam Tatarów i Azjatów. U nas pożądanem jest jedynie: "Heil Hitler".

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Vygandas-Purycki o litewskości w Kłajpedzie. "Trimitas" Nr.46 z 16.XI.1933. Artykuł Vyganda-sa-Puryckiego p.t. "Czyżby już zmierzch litewskości?" Streszczenie:

W "Naujoji Romuva" bije się na alarm spowodu szybkiego niemczenia się obszaru Kłajpedy. "Naujoji Romuva" twierdzi, że, o ile w najbliższym czasie sytuacja się nie zmieni, to po wymarciu starszego pokolenia, młodzież nie będzie już umiała po litewsku. Zdaniem "Naujoji Romuva" następuje obecnie w Kłajpedzie zmierzch litewskości.

Dlaczego jednak litewskość nie zmierzchła w ciągu kilkusetletnich rządów niemieckich w Kłajpedzie? Wychodzi na to, że to, czego Niemcy nie zdołali osiągnąć ze swą kulturą, ze swemi środkami materjalnemi i administracją, Litwini, zwalczający germanizację, osiągają z szybkością błyskawicy. Wychodzi na to, że pragnąc kłajpedzian litewszczyć, germanizuje się ich jedynie.

"Naujoji Romuva" mocno przesoliła. Litewskość w Kłajpedzie zmierzchu nie wykazuje i nie ginie. Litewskość odrodziła się i stworzyła swe niezawisłe życie. Musi się ona odrodzić również na obszarze Kłajpedy. Trzeba tylko pracować i walczyć. Więcej odwagi muszą Litwini wykazać w tej walce. "Naujoji Romuva" pragnie szukać winowajców w Kownie. Każdy jednak objektywny człowiek przyzna, że największą winę ponoszą tu, jeżeli rozumować według "Naujoji Romuva", kłajpedzianie.

Trzeba zdobyć się na więcej optymizmu, któryby budził energję i czynność. Litwini, którzy się zdobyli na wywalczenie swej niepodległości, zdobędą się również na zlitewszczenie Kłajpedy. Wprawdzie przeszkód jest dużo. W Kłajpedzie czekają Litwinów walka i praca. Jednak nie ubolewaniem odlitewszczą Litwini Kłajpedę, a tylko zdrowym energicznym optymizmem, połączonym ze śmiałą i planową pracą.

Jeżeli odzyskanie Wilna jest głównem zadaniem wilnian, to wyzwolenie Kłajpedy z pod obcych wpływów jest głównem zadaniem kłajpedzian, a wraz z nimi i całego narodu.-